

УДК: 579:923 Медведєв (477.74)

В.О. Кузнецов

Центр досліджень з історії освіти, науки і техніки на півдні України
імені В.І. Липського, вул. Новаторів, 5-а, Одеса, 65049, Україна,
тел.: +38 (048) 705 10 24 , e-mail: cuznetsov@meta.ua

**НАУКОВА І ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОФЕСОРА
ЮРІЯ ВАСИЛЬОВИЧА МЕДВЕДЕВА
(05.09.1903 – 06.09.1969 РР.)**

У статті висвітлено життя і науково-педагогічна діяльність відомого вченого-біохіміка Юрія Васильовича Медведєва, який у 1944–1945 рр. очолював кафедру біохімії і мікробіології в Одеському державному університеті.

Ключові слова: історія мікробіології, Ю.В. Медведєв, Одеський університет.

© В.О. Кузнецов, 2012

Життя і науково-педагогічна діяльність доктора біологічних наук, професора Медведєва Юрія (Георгія) Васильовича, на превеликий жаль, не знайшла відображення ні в одному з видань чотирьохтомного біографічного словника «Професори Одеського (Новоросійського) університету» [14, 15]. У виданнях «Вчені вузів Одеси» [13], «Історія Одеського університету (1865–2000)» [3] та «Історія біологічного факультету Ужгородського державного університету» [16] інформація вкрай обмежена і не завжди достовірна.

Спроба відновити життєвий і науково-педагогічний шлях Ю.В. Медведєва здійснена на підставі вивчення матеріалів Державного архіву Одеської області, архівів Одеського та Ужгородського національних університетів, Одеської національної академії харчових технологій, архіву Наукового національного центру виноградарства і виноробства імені В.Є. Таїрова, особистих архівів родин колишніх викладачів і студентів, які працювали з Ю.В. Медведєвим, дослідницьких інтерв'ювань членів родини професора Ю.В. Медведєва.

Народився Ю.В. Медведєв 05.09.1903 у містечку Ленчиці Калиської губернії (у той час територія Царства Польського) в родині акцизного чиновника. Після закінчення Первомайської чоловічої гімназії (тоді Одеська обл.) у 1920 році брав участь в бойових діях у складі 14 Комармії, де виконував обов'язки секретаря Реввійськтрибуналу [24, 26].

У посвідченні, виданому Харківським сільськогосподарським інститутом (ХСПІ) Ю.В. Медведєву, читаємо: «... з квітня 1921 р. до квітня 1923 р. [навчався] у Кам'янець-Подільському СПІ, а з 1923 р. у Харківському СПІ до грудня 1923 р. прослухав курс з факультету сільськогосподарського і виконав усі вимоги чинного навчального плану задовільно, а також самостійну роботу з теми «Вплив умов перебування води у клітину на виявлення деяких факторів врожаю», тези якої захистив перед випробувальною комісією 26 березня 1925 р., і заслуговує звання агронома з нахилом у бік рослинництва» [36].

У ХСПІ в той час лекції з фізіології рослин читав видатний учений, учень і послідовник К.А. Тимірязєва, професор В.С. Буткевич, який приділяв велику увагу дослідженням з біохімії рослин. Під його впливом Ю.В. Медведєв захопився вивченням фізіології і біохімії рослин. На останньому курсі Ю.В. Медведєв проходив виробничу практику (04.1924–04.1925) на Одеській сільськогосподарській випробувальній станції під керівництвом професора-генетика А.А. Сапегіна, але захоплення фізіологією і біохімією перемогло, і після закінчення інституту у 1925 р. він вступив до аспірантури Одеського сільськогосподарського інституту на кафедру анатомії і фізіології рослин до відомого професора-фізіолога Г.А. Боровикова [1, 24]. Одеський СПІ тільки в 1923 році одержав постійне приміщення, тому матеріальна база була ще дуже бідною. Ботанічна лабораторія, яка забезпечувала навчальний процес і дослідну роботу з анатомії, фізіології рослин і сільськогосподарської мікробіології,

була недостатньо облаштована навіть для проведення практичних робіт зі студентами. «Для ведення наукової роботи, особливо з фізіології рослин, лабораторія зовсім не пристосована, і два аспіранти, які залишені для підготовки до професорського звання тов. Шумаков і тов. Медведєв, вимушені вести роботу в інших установах», — пише проректор ОСГП С.О Воробйов [1, 200].

Ю.В. Медведєв був відряджений для удосконалення до Лабораторії біохімії та фізіології рослин АН СРСР (Ленінград). Тут під керівництвом завідувача лабораторії професора С.П. Костичева (1887—1931) він вивчає біохімію процесів дихання рослин та бродіння. До 1932 р. Ю.В. Медведєв працює у цій же лабораторії науковим співробітником II-го, потім I-го розрядів, а пізніше — старшим ботаніком, і продовжує вивчення ферментативних окисно-відновних процесів у рослинних клітинах і дріжджах [24].

У 1932 р. Ю.В. Медведєва обрано доцентом Ленінградського державного університету, де він першим в СРСР розпочав викладати лекційний курс та вести практикум з вивчення ферментів, і видав друком свою монографію «Новые направления в учении о ферментах» [6].

У 1933 році Ю.В. Медведєва призначають начальником біохімічного цеху Череповецького експериментального гідролізного заводу, де протягом двох років він працював над організацією виробництва етилового спирту з деревини (йому належить низка винаходів у розробці приладів і технології безперервного бродіння вуглеводовмісних розчинів для одержання гідролізного спирту) [26, 37].

У 1936 р., на запрошення академіка М.Д. Зелінського, Ю.В. Медведєв переїхав до Москви, де працював у Хімічному секторі Всесоюзного інституту експериментальної медицини. 26 грудня того ж року на засіданні вченої Ради інституту захистив докторську дисертацію на тему: „Кинетическая теория биохимических процессов» [21].

1937 р. Ю.В. Медведєв був обраний за конкурсом завідувачем кафедри анатомії та фізіології рослин Харківського державного університету. 29 жовтня 1938 р. ВАК ВКВШ затвердив його у званні професора по кафедрі анатомії та фізіології рослин [20]. 1 липня 1941 р. «за відсутністю педагогічного навантаження» Ю.В. Медведєва звільнено з посади.

1941 р. Ю.В. Медведєва за конкурсом обрано завідувачем кафедри хімії зерна Одеського інституту інженерів борошномельної промисловості та елеваторного господарства (Одеський борошномельний інститут) [27]. Він також був прийнятий за сумісництвом до науково-дослідного Зоолого-біологічного інституту (Зообін) Одеського державного університету (ОДУ) на посаду завідувача лабораторії [40]. Після евакуації ОДУ Ю.В. Медведєв залишає Одесу і пробивається до м. Миргорода (Полтавської обл.), де його родина тимчасово перебувала у родичів дружини. Так він опинився на окупованій території.

Свою діяльність у роки війни Ю.В. Медведєв у 1949 р. скорочено описав в анкеті:

«З 23.10.1941 р. — до січня 1942 р. був у Харкові, не працював.

З 09.02. — 03.04.1942 р. знаходився у м. Полтаві, не працював.

З 03.04. — 29.06.1942 р. був директором сільськогосподарського технікуму в м. Миргороді.

З 01.07. — 13.09.1942 р. був директором сільськогосподарського технікуму в м. Полтаві. За сумісництвом працював технологом.

З 15.09.1942 р. — 10.08.1943 р. викладав на політехнічному факультеті Одеського університету» [27]. У період тимчасової окупації м. Одеси (1941—1943 рр.) румунською владою було відновлено роботу Одеського університету. Під егідою університету об'єднано всі вузи довоєнної Одеси на правах факультетів. Політехнічний інститут став політехнічним факультетом університету [4].

У вересні 1943 р. Ю.В. Медведєв знову повертається до м. Миргорода, 17.09.1943 р. перетинає лінію фронту і опиняється на радянській території [27].

Після тривалої важкої хвороби навесні 1944 р. Ю.В. Медведєв добрався до звільненого м. Києва, де одержав призначення на роботу в ОДУ на посаду завідувача кафедри біохімії і мікробіології. Очікуючи повернення з евакуації університету, з 01.08.1944 р. почав працювати завідувачем кафедри хімії зерна в Одеському борошномельному інституті [39]. З жовтня 1944 р. очолив кафедру біохімії та мікробіології в ОДУ і також був призначений директором ботанічного саду. Як директор він отримав квартиру на території ботанічного саду і перевіз сюди свою родину [34].

У травні 1945 р. в університеті була створена самостійна кафедра біохімії, яку очолив Ю.В. Медведєв, а наприкінці року його призначено ще й завідувачем сектору біохімії Зообіну ОДУ, де він обладнав біохімічну лабораторію [40]. Як свідчать літературні джерела і архівні документи, в цей період Ю.В. Медведєв зі співробітниками розпочали дослідження в декількох напрямках: вивчення кінетики гідролізу крохмального клейстеру солодовою амілазою, пошуки нових активаторів амілази, вивчення теплостійкості активаторів амілази, вплив фталевої кислоти на бродіння дріжджів та ін. (рис. 1) [8; 9; 10; 28; 38]. У зв'язку з цим він відмовився від керівництва ботанічним садом, а з 1947/48 н.р. і від сумісництва у борошномельному інституті [39].

До складу кафедри і лабораторії біохімії входили професор Ю.В. Медведєв, доцент Б.С. Дмитрієв (до серпня 1946 р.), доц. Г.О. Івановська та асистенти О.О. Ярцева і В.І. Смирнова (з 01.09.1947). Кафедра і лабораторія розташовувалися на другому поверсі головного корпусу ОДУ (вул. Дворянська, 2) з вікнами на вул. Пастера. Після відмови від керівництва ботанічним садом родина Ю.В. Медведєва переїхала до нової квартири (вул. Пастера, 19, кв. 30) [34].

В известной своей работе
 "Исследования по физиологии питания
 соевых бобов и их роль в питании"
 В.И. Смирнова (с. 200 отчета)
 французской работы по физиологии,
 описанию и характеристике действия
 соевых аминокислот. В этой работе
 приводятся сведения В.И. Смирновой не
 только о трех культурах, но и о других
 возделываемых культурах. В французской
 работе, с той же целью в биохимии и питании,
 В.И. Смирнова показала значительные успехи.
 Кроме известной работы
 В.И. Смирнова помогла мне в своей личной
 экстенсивной работе по "влиянию фотосинтеза
 на процесс фотосинтеза" (в. 1954 г.).
 Экстенсивными и аналитическими данными
 В.И. Смирновой можно ~~было~~ доказать,
 как важно питание.
 В.И. Смирнова отлично проявила себя и на
 работе в франкоязычных условиях (в. 1954 г.).
 Киев 2.8.54. Директор биологической
 наук, проф. Ю.В. Медведев. (Ю.В. Медведев)

Рис. 1. Відгук професора Ю.В. Медведєва про роботу В.І. Смирної
 Автограф. Фрагмент. Друкується вперше [28].

Fig. 1. Yu.V. Medvedev's comments upon V.I. Smirnova's work.
 Autograph. Fragment. First publishing [28].

На біологічному факультеті Ю.В. Медведєв читав загальний курс «Біохімія» і низку спецкурсів: «Ферментологія», «Хімія зерна», «Хімія бродіння» та ін. [22]. У 1944–1945 н.р. викладав також і загальний курс «Мікробіологія». Під його керівництвом співробітники-мікробіологи продовжили свої дослідження. Ю.В. Медведєв розширив коло проблем, над якими працювала кафедра мікробіології, крім вивчення бактеріальної флори багато уваги у цей період приділялося одноклітинним грибам. Він збагатив методику вивчення мікроорганізмів, втіливши біохімічні методи і започаткував створення біотехнологій на основі мікроорганізмів [5].

Фуркант кафедри біохімії, випускниця ОДУ 1947 р. Смирнова В.І., пригадує: «Юрій Васильович дуже гарно читав лекції, найскладніші біохімічні цикли він пояснював так артистично, що всім було все зрозуміло. Юрій Васильович був дуже вимогливим викладачем і, щоб одержати гарну оцінку на екзамені, треба було багато попрацювати протягом семестру» [34].

Свідчення високої вимогливості до студентів Ю.В. Медведєва також містяться і в матеріалах партійних зборів біологічного факультету на яких обговорювалися підсумки зимової сесії 1947/48 н.р., де викладачі дійшли висновку, що причиною неуспішності з біохімії є те, що студенти-біологи мають недостатню базову шкільну підготовку з хімії. І в своїх виступах запропонували ввести на біологічному факультеті вступний іспит з хімії, що, до речі, було зроблено з наступного навчального року [31].

«Ю.В. Медведєв організував науковий студентський гурток з біохімії. На засідання гуртка він приносив журнал «Nature» і знайомив студентів з науковими новинами, перекладав уривки зі статей іноземних авторів. Юрій Васильович вільно володів німецькою, трохи гірше англійською і французькою мовами [34].

Як грамотний біолог і справжній учений Ю.В. Медведєв відкрито протистояв «лисенківському осередку», що формувався на той час на біологічному факультеті ОДУ, тому впав у немилість у керівництва факультету. Ректором університету до серпня 1948 року був член-кореспондент АН УРСР професор М.П. Савчук, який високо цинив професора Ю.В. Медведєва, вважав його видатним ученим і не дозволяв факультетському керівництву здійснювати на нього тиск [33]. Після призначення М.П. Савчука Міністром освіти УРСР (серпень 1948 р.) керівництво факультету і університету перейшло до рук прибічників Т.Д. Лисенка і проти Ю.В. Медведєва розпочалися репресивні дії. Наукові роботи, які виконувалися під його керівництвом, ретельно розглядалися на партійних зборах [31, 32].

Йому пригадали дружбу й активний захист доцента Ю.П. Мірюти (1905–1976), який з 1944 по 1948 рік очолював кафедру селекції і насінництва Одеського сільськогосподарського інституту і за сумісництвом працював на посаді доцента ОДУ, де читав курс «Генетика». Докторська дисертація Ю.П. Мірюти «Генетична суть гетерозису» викликала шалений

опір зі сторони прихильників Т.Д. Лисенка і він був звільнений з усіх посад і мусив шукати нову роботу [2, 19]. Ю.В. Медведєв був також одним із небагатьох хто відкрито виступив на підтримку фітогормональної теорії М.Г. Холодного і, щоб позбавитися його, лисенківське керівництво ліквідувало кафедру біохімії. Згідно з наказом МВО СРСР № 901 від 18.07. 1949 р., Ю.В. Медведєва було звільнено з роботи «у зв'язку з ліквідацією кафедри біохімії» [29]. Лабораторію біохімії, яка знаходилася територіально при кафедрі, а де-юре була підпорядкована Зообіну, перевели у необладнану кімнату студентського гуртожитку (вул. Щепкіна), а у грудні 1949 р. і сектор біохімії Зообіну було ліквідовано [34]. Син професора Ю.В. Медведєва, Сергій Юрійович, пригадує: «Після звільнення батька з Одеського університету для родини настали дуже важкі часи. Батьки без роботи, всі знайомі та друзі відверталися при зустрічі. Спочатку продавали все, що могли продати (меблі, одяг), а потім вже нічого було і продавати, жили надголодь. Це справило на батька дуже негативний вплив на все подальше життя» [35].

Майже після року поневірянь Ю.В. Медведєву вдалось працевлаштуватися в Український науково-дослідний інститут виноградарства і виноробства імені В.Є. Таїрова, куди у березні 1951 р. його прийняли на посаду завідувача відділу виноробства [23, Наказ № 24]. Як видно з архівних документів, Ю.В. Медведєв розпочав тут активну роботу — за п'ять місяців взяв участь у Всесоюзних, Всеукраїнських нарадах і конференціях. Він ретельно вивчив технологію виготовлення вина, вніс пропозиції, які у півтора-два рази знижували втрати вина в процесі його купажування [11, 20–21]. Довів необхідність створення в інституті лабораторії енохімії (хімії вина). Адміністрація інституту підтримала ініціативу професора Ю.В. Медведєва і подала про це клопотання до Міністерства харчової промисловості УРСР. Але вже в серпні того ж року, «...на підставі відсутності штатної одиниці у поточному році, професора Медведєва Ю.В. від роботи в Інституті звільнили» [23, Наказ № 86]. Знову почалося тяжке життя безробітного професора.

Навесні 1952 р. він виїхав з Одеси разом із дружиною — Долгялло Єлизаветою Олексіївною (11.09.1914—28.12.1973) і чотирма дітьми — Тетяною (1939—2002), Сергієм (13.01.1943), Петром (15.07.1944), Михайлом (02.08.1947). «Їхали потягом у товарному вагоні разом із залишками меблів і речей кілька діб. Зупинилися на станції Берегова (Закарпатська обл.). Батько влаштувався на дослідну сільськогосподарську станцію в с. Велика Бакта, де нам виділили дві кімнати. Там ми прожили десь два місяці, а потім переїхали до м. Ужгорода (вул. Висока, 1). Він постійно був у відрядженнях, їздив по області, оскільки дослідні ділянки знаходилися в різних колгоспах» [35].

Після серпневої сесії ВАСГНІЛ 1948 р. будь-яка критика «наукових» теорій Т.Д. Лисенка і його приспівників розглядалась як виступ проти генеральної лінії партії, тому всі не згодні заносились до списків ворогів.

Ю.В. Медведєв опинився в рядах учених, праці яких було не бажано друкувати; за десять років у нього була надрукована тільки одна невелика стаття [7]. В архіві родини зберігалися більше десяти рукописів статей, підготовлених до друку в цей період, але під час термінового виїзду з м. Душанбе у 1991 році вони були втрачені [5].

У своїй автобіографії Ю.В. Медведєв пише: «За розпорядженням ЦК КПРС був направлений на наукову роботу з сільського господарства і призначений завідувачем лабораторії агрохімії і ґрунтознавства Закарпатської сільськогосподарської випробувальної станції «Велика Бакта», яка розташована у сільській місцевості [24]. Фактично це було політичне заслання опального професора. Але і тут Ю.В. Медведєв розпочав активну наукову роботу: розробляв методи створення багатовидових агрофітоценозів, методику фосфорилювання ґрунтів, засоби вирощування врожаїв озимини та вівса на торішніх люцернових полях для економії азотних добрив. На жаль, з цієї проблеми надруковано лише одну статтю [12].

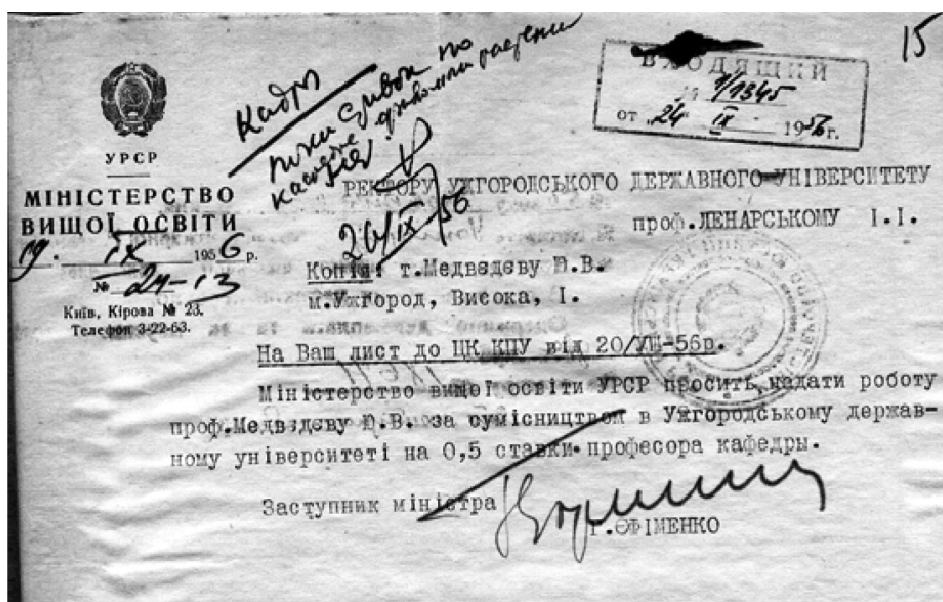

Рис. 2. Лист ректору Ужгородського держуніверситету професору Лекарському І.І. Оригінал [25].

Fig.2. The letter to professor Lekarsky I.I. the rector of Uzhgorod University. The original [25].

Науковий потенціал ученого і великі практичні досягнення в галузі сільського господарства не залишилися поза увагою керівництва області, і в 1955 році Ю.В. Медведєва призначають начальником відділу науки обласного управління сільського господарства Закарпатської області [26, 4]. Але до викладацької роботи його не допускали. Поруч з м. Ужгородом, де в новому університеті було обмаль висококваліфікованих кадрів,

працював видатний учений, але тільки в 1956 р. ректору Ужгородського державного університету ЦК КПУ було дозволено «...надати роботу професору Ю.В. Медведєву за сумісництвом (...) на 0,5 ставки професора кафедри» (рис. 2) [25]. Професора Медведєва було зараховано на кафедру фізіології рослин і дарвінізму, а в 1957 він повністю перейшов на посаду професора цієї кафедри, де працював до 1958 року.

Останній період науково-педагогічної діяльності професора Ю.В. Медведєва проходив у столиці Таджикицької РСР м. Душанбе, куди в серпні 1958 р. він переїхав на постійне місце проживання (вул. Леніна, 56, кв. 3).

Навесні 1958 року Ю.В. Медведєв подав заяву до участі в конкурсі і був обраний на посаду завідувача кафедри ботаніки агрономічного факультету Таджикицького сільськогосподарського інституту (нині Таджикицький аграрний університет) і 13.08.1958 (Наказ № 38 по ТАУ). Кафедру ботаніки Ю.В. Медведєв очолював до 25.03.1965 р., а до 25.12.1965 р. був професором цієї кафедри (Наказ № 272 по ТАУ) [30].

У липні 1965 року він був обраний на посаду завідувача кафедри фізіології і біохімії рослин біологічного факультету Таджикицького державного університету ім. Леніна (нині Таджикицький національний університет), але за станом здоров'я, влітку 1968 року вийшов на пенсію. Помер Ю.В. Медведєв 06.09.1969 р. в м. Душанбе, де похований на міському кладовищі.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Воробьев С.О.* Современное состояние научно-вспомогательных учреждений Одесского сельскохозяйственного института // *Вісті Одеського СГІ.* — 1925—1926. - Вип. 1. — С. 197—210.
2. *Голда Д.М.* Генетика. Історія. Відкриття. Персоналії. Терміни. — К.: Фітосоціоцентр, 2004. — 128 с.
3. *Історія Одеського університету (1865—2000);* Наукове видання / Головний редактор В.А. Сминтина. — Одеса: Астропринт, 2000. — 226 с.
4. *Кузнецов В.О., Тоцький В.М.* Одеський державний університет імені І.І. Мечникова в період Великої Вітчизняної війни 1941—1945 рр. // *Вісник ОНУ.* — 2005. — Т. 10., вип. 3. — Біологія. — С. 175—199.
5. *Кузнецов В.О.* Професор Юрій Васильович Медведєв (05.09.1903—06.09.1969). // *Історія української науки на межі тисячоліть: Зб. наук. праць / Від. редактор О.Я. Пилипчук. К., 2009.* — Вип. 41. — С. 111—123.
6. *Медведєв Ю.В.* Новые направления в учении о ферментах. — Л.: Изд-во АН СССР, 1932. — 124 с.
7. *Медведєв Ю.В.* Новые данные по температурной активации физиолого-химических процессов растений // *Тезисы Всесоюзного совещания физиологов растений (г. Москва, 1940).* — М., 1940.

8. *Медведев Ю.В.* Фталева кислота — новый тип активатора биохимических процессов растительной клетки // Тез. докл. научн. сессии ОГУ (Одесса, 1947 г.). — Одесса, 1947.

9. *Медведев Ю.В.* О взаимодействии инвертазы с сахарозой: сообщение 5 серий — энзим-субстрат соединение в механизме ферментативных реакций // Труды ОГУ. — 1948. — Т. 3 (56): Сборник работ ЗООБИНа. — Т. 1, вып. 1. — С. 5—11.

10. *Медведев Ю.В.* О взаимодействии инвертазы с сахарозой // Сб. работ НИИ зоологии и биологии. — 1948. — Т. 1., вып. 1 — С. 5—13.

11. *Медведев Ю.В.* Причины потерь при купажировании // Виноделие и виноградарство СССР. — 1951. — № 10. — С. 20—21.

12. *Медведев Ю.В.* Посев озимых хлебов и овса в растущую люцерну прошлых лет без затраты азотных удобрений // Доклады и сообщ. УжГУ. Серия биол. Ужгород, 1957. — № 1. — С. 16—18.

13. *Медведев Юрій Васильович* // Вчені вузів Одеси: біобібліографічний довідник. Вип. 2. — Природничі науки (1946—1997). — Частина 5. — Біологи. Упорядник Л.О. Кольченко. — Одеса, 1999. — С. 87—88.

14. *Професори* Одеського (Новоросійського) університету: Біогр. словник. Т. 3. К-П / Відп. ред. В.А. Сминтина. Одеса: Астропринт, 2000. — 542 с.

15. *Професори* Одеського (Новоросійського) університету: Біогр. словник. Т. 3. К-П. - 2-е вид., доп. / Відп. ред. В.А. Сминтина. Одеса: Астропринт, 2005. — 600 с.

16. *Рошко В.Г.* Історія біологічного факультету Ужгородського національного університету. Ужгород: Мистецька лінія, 2004. — 140 с.

17. *Список членів Українського ботанічного товариства. Дійсні члени* // Щорічник УБТ. — № 1. — К.: Вид-во АН УРСР, 1959. — 88 с. — С. 52—83

18. *Файтельберг Р.О.* Пережитое. — Одеса: Маяк, 1991. — 176 с.

19. *Юрій Петрович Мирюта.* Цитология и генетика, 1977. Т.11. — № 2. — С. 182—183.

АРХІВНІ МАТЕРІАЛИ

20. *Аттестат* професора ПР № 001767, Москва 7 марта 1946 г. Нотаріальна копія. Архів Уж.НУ. — Особиста справа Медведева Ю.В. — Арк. 8.

21. *Диплом* доктора наук ДТ №000390, Москва 7 марта 1946 г. Нотаріальна копія. Архів Уж.НУ. — Особиста справа Медведева Ю.В. — Арк. 9.

22. *Зачетная книжка* студента Одесского университета Смирновой В. И. 1943—1947 у.г. Оригінал. Родинний архів Смирнової В.І. — 39 с.

23. *Книга* приказов по Украинскому научно-исследовательскому институту виноградарства и виноделия им. В.Е. Таирова. 2 января 1951 — 31 декабря 1952 г. Архів УНДІВіВ імені В.Є. Таїрова. — Оп. 1л. — Од. зб. 22

24. *Краткая автобиография* профессора Медведева Юрия (Георгия) Васильевича. Машинопис. Оригінал. Архів Уж.НУ. — Особиста справа Медведева Ю.В. — Арк. 5–6.

25. *Лист* ректору Уж.ДУ проф. Лекарському І.І. від 19.09.1956 р. № 24-13 Оригінал. Архів Уж.НУ. — Особиста справа Медведева Ю.В. — Арк. 15.

26. *Личный* листок по учету кадров Медведева Юрия Васильевича. Автограф. Оригінал. Архів Уж.НУ. — Особиста справа Медведева Ю.В. — Арк. 3,4.

27. *Медведев Ю.В.* Анкета, 1949. Рукопис. / Рукописний фонд НБ ОНУ імені І.І. Мечникова. Біологи. — Спр. М-Я.

28. *Отзыв* профессора Ю.В. Медведева о работе Смирновой В. И. 2.10.1951. Автограф. Оригінал. Родинний архів Смирнової В.І. — 2 с.

29. *Отчет* Одесского Государственного Университета за 1949/1950 учебный год. Рукописний фонд НБ ОНУ імені І.І. Мечникова.

30. *Повідомлення* ректора ТАУ Іззатулло Сатторі від 12.02.2009. *Особистий архів автора. Машинопис.* — 1с.

31. *Протокол* № 3 Общего партийного собрания Одесского государственного университета от 12 февраля 1948 года. ДАОО.- Ф. П-90. — Оп. 1. — Од.зб. 46. — Арк. 1–3.

32. *Протокол* № 3 Общего партийного собрания Одесского государственного университета от 2 марта 1949 года. ДАОО.- Ф. П-90. — Оп. 1. — Од. зб. 54. — Арк. 48–53.

33. *Стенограмма* заседания ученого совета биологического факультета Одесского государственного университета имени И.И. Мечникова от 23 июня 1956 года. *Особистий архів автора. Оригінал. Машинопис.* — 110 арк.

34. *Стенограмма* исследовательской беседы с В.И. Смирновой 2009. *Особистий архів автора. Рукопис.*

35. *Стенограмма* исследовательской беседы с С.Ю. Медведевым 2009. *Особистий архів автора. Рукопис.*

36. *Удостоверение* Харьковского СХИ Ч 1824 от 2 мая 1925г. / Нотаріальна копія. Архів УжНУ. — Особиста справа Медведева Ю.В. — Арк. 7.

37. *Устройство* для непрерывного сбраживания сахаросодержащих жидкостей. Авт. свид. № 44527, 1935. / Архів УжНУ. — Особиста справа Медведева Ю.В. — Арк. 7.

38. *Характеристика* на Смирнову В.И. От 31 марта 1950 г. Родинний архів В.І. Смирнової. Оригінал. Машинопис. — 1 с.

39. *Штатный* формуляр профессорско-преподавательского состава Одесского института инженеров мукомольной промышленности и элеваторного хозяйства на 1947–48 уч. г. Данные составлены по состоянию на 20 августа 1947 г. Архів ОНАХТ. — Ф. 4. — Оп. 1-Л. — 1947. — Од. зб. 160. — Арк. 6.

40. *Штатный* формуляр сотрудников Научно-исследовательского зоолого-биологического института ОГУ, 1930–1941 гг. ДАОО. — Ф Р-1481. — Опис 1. — Спр. 1.

УДК: 579:923 Медведєв (477.74)

В.А. Кузнецов

Центр досліджень історії освіти, науки і техніки на юге України
імені В.І. Липського, ул. Новаторов, 5-а, Одеса, 65049, Україна,
тел.: +38 (048) 705 10 24, e-mail: cuznetsov@meta.ua

**НАУЧНАЯ И ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРОФЕССОРА
ЮРИЯ ВАСИЛЬЕВИЧА МЕДВЕДЕВА
(05.09.1903 — 06.09.1969 ГГ.)**

Реферат

Статья посвящена изучению жизни и научно-педагогической деятельности известного ученого-биохимика Юрия Васильевича Медведєва, который в 1945—1946 гг. возглавлял кафедру биохимии и микробиологии в Одесском государственном университете.

Ключевые слова: история микробиологии, Ю.В. Медведєв, Одесский университет.

УДК: 579:923 Медведєв (477.74)

V.O. Kuznetsov

South Ukrainian Education, Science and Technology History
Research Centre named after V.I. Lypsky, 5-a, Novatorov Str., Odesa, Ukraine, 65049,
tel.: +38 (048) 705 10 24, e-mail: cuznetsov@meta.ua

**PROFESSOR YURIY VASILIEVICH MEDVEDEV
(05.09.1903 — 06.09.1969) SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL
ACTIVITY**

Summary

This work is devoted to the life and scientific-pedagogical activity of the outstanding scientist-microbiologist Professor Yuriy Vasilievich Medvedev who headed the Chair of Biochemistry and Microbiology of Odesa State University in 1945—1969.

Key words: history, microbiology, J.V. Medvedev, Odesa University.

Одержано 23.01.2012.

